

θιζόντανε τ'αποδέλοιπα στο σκοτάδι. Τότες χαιρότανε ο Αντρέας. Έβγαине από τ'ο προσκυνητάρι του, από τ'ην άκριθή του τ'ην κλησούλα. Νύχτα βαθεία βασίλευε στο έργαστήρι. Από τ'ην πόρτα τ'ης κλησούλας ως τ'ην πόρτα τ'ης μικρ'ης αντικάμαρας, πού είχε άλλη πόρτα στ'ην άβλή, λογάριες περίπου πέντε μέτρα διάστημα, τ'ο μακρός· μά τ'ο φάρδος εκεί μεριά μόλις άρκετό για να διαβή ένας άνθρωπος, με τ'η βιβλιοθήκη πού στεκότανε στ'όν τοίχο κολητά και με τ'ο μεγάλο τ'ο γραφείο άγναντία, πού ένζ μέτρο θά τ'ο χώριζε από τ'η βιβλιοθήκη. Ο Αντρέας όμως έβαζε με τ'ο νου του να περάση από τ'ο στενό, δίχως να σκουτάψη πουθενά, δίχως να χγγίξη ούτε βιβλιοθήκη ούτε γραφείο, δίχως τ'ο πόδι του να πιαστή στο πανέρι για τ'α χαρτιά στ'ην άκρη τ'ου γραφείου, να περάση κιάλας από τ'ην πόρτα τ'ης αντικάμαρας, δίχως να χγγίξη κ'ένε με τ'α βούχα του ή τ'ους μπερντιέδες ή τ'α πορτόφυλλα τ'α ίδια, για να πηγαίνη ο δρόμος του γραμμή, μπροστά του, στρωτός, έφκολος, ομαλός, λείπερος άπ' άλλους τ'ους κιντίνους, άγαθός, και ξανάρχιζε από τ'ην άρχή άρχή κάθε κίνημά του, ώς πού να τ'ο καταφέρη σωστά όπως τ'ο σύφερενε στ'η γνώμη, και στ'ου έργαστηριού τ'ο στενοτόπι και στ'η διπλανή κλησούλα και παντού, γιατί άνέβαινε άκόμη σ'ης Κατινούλας, προτού πλαγιάση, άνοιγε τ'ο φεγγίτη, κοίταζε δ'ω άλάργα, σ'ύλωνε τ'α μάτια του σ' ένα σημαδι άναμεταξυ δυ λοξογεμμένες στεγασιές, ξεσκίπαζε τ'όν έριζοντα πέρα πέρα, δηλαδή άνεμπόδιστα, με τ'όν άέρα, με τ'όν ουρανό, έφτανε ταχα ως τ'ο ύπ., και τότες με τ'ρούσε πάλε στα δάχτυλά του τ'α ίερά του τ'α παρακάλια, σηκωνοντας τ'ο χέρι κάθε φορά, δ'χι μονάχα, καθώς με τ'ο κλειδι τ'ου βολογιού, για να τ'ης άποτραβήξη τ'α φύματά της από τ'η φούσκα, μά για να τ'ης βγάλη από τ'α σπλάχνα όλο τ'ο κακό να τ'η στήση θ'οβια και γερή. Σά σφαλιούσε τ'ο φεγγίτη πάει να π'η τ'ο μονοκόμματο τ'ζαμι τ'ο τετράγωνο πού δ'έν τ'άνοιγες καθαυτό, παρ'ά τ'άνίβαζες π'ρός τ'α κεραμίδια και πού τ'ο βροτούσε κάτω στ'η μέση ένας σύρτης σιδερένιος, ο Αντρέας κατέβαζε τ'ο σύρτη σιγα σιγα και από τ'η στερνή του χαραμάδα, όσο κατέβαινε κ' έσμιγε με τ'ο κ'γκελλο, πριν κλειθή δ'όλετα, τ'ηρούσε τ'ο σημαδι τ'άπόμακρο, και δ'έν θ'ελε άφαντο να γίνη χωρίς να τ'ο συνεδέση με τ'ην έλπίδα τ'ης άβριανής, με κανένα λογισμό τ'ης σωτηρίας, είδημη έπρεπε νανεθοκατεβάση τ'ο φεγγίτη του ξανά. Και τ'ο σύρτη, άφου ήσυχα ήσυχα τονέ σκάλωνε από τ'ην άνωτερη θηλειά του στο μικρό τ'αγγίφι τ'ου τοίχου, τονέ χ'άδεβε γλυκά και άκροτα. Περιεργα χ'άδια, πονετικά, θλιμμένα, τρυφερά, στ'ην κ'μαρα τ'ην έρημη, και πάντα ώρισμένα στ'όν άριθμό τους

Είδαμε πώς τέτοια κίνηματα ο Αντρέας τα συνήθιζε και πρώτα, στο βουάνι του Χαμενοκορριού, όταν έμελλε ή Κατινούλα να πάη στο Μπ... να χειρουργηθή, και τόν περασμένο τ'ο χειμώνα στο Παρίσι, όταν πολεμούσε να τ'η γλυτώση από τ'ην τρουερή τ'ην πνελονεφριά. Τώρα όμως καταντούσε άληθινή άρρώστια πού τ'ου σφιχτόδενε κάθε του δράση με άόρατες κλωστήρες, και στ'ην ψυχική διάθεση όπου βρισκότανε ο καημένος, τ'α παραμικρά, τ'α πιο ασήμαντα τ'ου άνάφανε τ'η φαντασία. Είχε πάρε: μαζί του στο Μπ... έναν κοντυλοφόρο από κόκκαλο τ'ης άχελώνας, πού τ'ου τ'ο χαριτε μια οιληνάδα τ'ης Όλιας και πού τ'αγκπούσε για να περνα τ'ους λογαριασμούς του· ξεκόλλησε ή μεταλλένια καψούλα πού κρατούσε τ'ην πένα και τ'ου τ'ην κόλλησε ή Κατινούλα με λίγη σεκοτίνα. Στο Παρίσι, σ'α γύρισε, ξεκόλλησε πάλε και πηγαίνοντας στο μάθημά του, τ'όβαλε στ'ην πετσέττα του ή στο χαρτοφυλάκι του, να τ'ο δώση τ'ου χαρτοπώλη του, κοντά στο Πανεπιστήμιο, να τ'ου τ'ο σιάξη. Έτυχε ναπαντήση κάποιον γνώριμό του· πιάσανε τις κουβέντες περπατώντας και δ'έν παρτήρησε ο Αντρέας, πώς βροτούσε τ'ην πετσέττα του στραβά, ώστε ξεγλύστρησε τ'ο ψιλό τ'ο κοντύλι από τ'η θηκούλα του τ'η φαρδειά κ' έπεσε χάμω. Η καρδιά του κ'ένε όταν τ'ο κατάλαβε, θάρρεψε πώς όλα τ'όν ξαπολούνε, πώς χανεται ή Κατινούλα, πώς ή ζωή της από τ'α χέρια τ'ου ξελιστρε. Κ' ίσια ίσια είχε περάσει μπροστά στο νο-

σοκομείο τ'ης κατάρας όπου έμεινε ή Κατινούλα οχτώ μέρες, όπου έμαθε και τ'η δεινή καινούρια τ'ης άρρώστια. Μπορεί εκεί μεριά νακόλουθησε τ'ο δυστύχημα, δηλαδή να μην πρόσεξε ο Αντρέας και να πέσει ο κοντυλοφόρος. Άχ! πάντα και πάντα ή άπροσεξιά του εκείνη πού θά τ'ου τ'η σκοτώση στο τέλος, θά τ'ου τ'η σκοτώση, θά τονέ σκοτώση και τ'όν ίδιο. Ταράχτηκε στα σαραντάβαθά του, γύρισε πίσω τρεχάτος, ξανάκαμε όλη τ'η στράτα, έσκυψε τ'ο κεφάλι, έψαχνε, κοίταζε και κοίταζε. Τίποτα. Δέν τ'ο βρήκε. Σίμωνε κ' ή ώρα τ'ου μάθημάτου. Νίκησε τ'ο χρέος τ'ο άπαγγελματικό. Πήρε άμάξι, έτρεξε στο Πανεπιστήμιο. Έμελλε όμως κατόπι να τ'ο θυμηθή και να τ'ο μετανιώση. Έννοείται πώς από τότες με περισσότερη άκόμη προσοχή άφιερώθηκε στα κινήματά του, άφου ή τρουέρα του εΐτανε πώς δ'έν ξέρει να προσέχη, και για τ'ούτο πελάγωνε τ'ο παιδί του. Άν ξεκολουθούτε, λέει, να γυρέθη εκείνη τ'η μέρα — έτσι τ'ο σφρόνισε πιο ύστερα — κι αν θ'ρινε τ'ο μάθημα, δ'ε θά π'ήγαινε χαμένο τ'ο πράμα. Τ'ο κίνημα θέλει να τ'ο περτώτ'ης, ως τ'ην άκρη να τ'αποσώσης για να είναι καλό.

Μά τ'α κινήματα ή τ'α καμώματα τ'ου Αντρέα δ'έν προερχόντανε όλα τους από τ'ην παρωργισμένη του μανία τ'ου συβολισμού, τ'ης άρμονίας ή τ'ης τάξης· πολλά και άμυπολλα πηγάζανε από κάποια κανονική του καλοσύνη. Στοχάστηκε πώς έπρεπε ή Κατινούλα του να νοιώση όσο τ'ο δυνκτό λιγώτερο, τ'ην πίκρα τ'ου χωρισμού, να νομίζη πώς είναι σπιτι, πώς άνασαινει τ'ην άτμοσφαιρα τ'ου σπιτιού, πώς ζ'η τ'ης φημελιάς τ'η ζωή, και για τ'ούτο, για να τ'ο φανταζεται πιο έφκολα, βάλθηκε από τ'ην πρώτη μέρα να τ'ης γράφη γραμματα όπου τ'ης καταστρωννε τις έλάχιστες λευτομέρειες, όπου τ'ης δηγότανε τί κάνανε οί άλλοι, τί έκανε ή Μορίτα, ή Άννα, ή άδερφή της, οί δούλοι, τί έκανε ο ίδιος από τ'ο πρωί ως τ'ο βράδι, μην παρασωπακίνοντας ούτε βήμα ούτε στιγμούλα. Με τέτοιο σύστημα περνούσε ή ώρα στα γραψίματα. Συλλογίστηκε μάλιστα να τ'ης γράφη δυ λογάκια σ' ένα χαρτάκι χωριστό πού τ'ο κουβαλούσε π'ιτηδες μαζί του, όταν έφτανε στο μάθημα και προτού ε'θούνε οί μαθητάδες. Άλλο χαρτάκι έπαιρνε, πέντε λεφτά πριν από τ'α μεσάνυχτα, και γμίμιζε τις δυο σελιδούλες, ενω σηκινανε οί δώδεκα, για να δ'η τ'ο παιδί του πώς τ'η θυμάται, πώς τ'η νοιαζεται όλο τ'ο μεσάνυχτο. Άλλα δυ χαρτάκια τοίμαζε να τ'ης έφικθη καλή δρεξη στο πρόγεμα και στο γεμα, να τ'αχη στο τραπέζι μπροστά της, σαν τ'α λάβη τ'ην άβριανή, άπαράλλαχτα όπως τ'α χαρτάκια πού τ'ης άφησε. Άλάθεστα, καλλιγραφημένα και γραμματα και χαρτάκια, έπειδή άμυ έβλεπε λεκεδάκι, άμυ τ'ουγγράνιζε ή πένα τ'ο χαρτί, άμυ έκαμε καμιά μουντζούρα τ'ο μελάι, άκόμη κι αν εΐτανε τ'ο γράμμα του τελειωμένο, έπαινε και τ'ο ξανάγραφε, όσο κι ά βιαζότανε καμιά φορά. Έπειτα έπρεπε να τ'α πάη στ'ην πόστα μοναχός του, να τ'α βίξη στο κουτί, να τ'α δρομιάση κάπως στο βίξιμο με μια ματιά π'ρός τ'ο Μπ..., και τ'όρριχνε πάντα στις έξη και δεκατέσσερα λεφτά, ένα λεφτό προτού γίνη τ'ο στερόν σήκωμα για τις έπαρχίες.

Γύρεβε με κάθε τρόπο να διασκεδάση τ'ην Κατινούλα, ήθελε να χαιρεται ή άρρώστη ως και τ'ο πανώγραμμο, πού καταντούσε πιο σωστό άριστούργημα καλλιγραφίας· στοχάστηκε μάλιστα και κάτι, πού να καμαρώνη τ'ο παιδί του ως και τ'ην όψη τ'ου πλίκου του, τ'ην ώρα πού τ'ης τονέ φέρνουνε και τ'όν πρωτόβλεπε, για να τ'ης δείξη δηλαδή πώς και τ'α παραμικρά ή φροντίδα του δ'έν τ'α παραμελούσε. Άγόραζε λοιπόν άλάκαιρες κόλλες γραμματοσημα, έκοψτε χάρια κάθε στάμπα, φυλάγοντας μαζί με τις μεσιανές και τις άβριανές τ'ο δίστημα τ'ο δοντωτό, πού από πάνω κι από κάτω τ'ης κόλλας είχε μια χοντρούτσικη σφανταχτερή όμορφη γραμμή, χρωματισμένη κατά τ'ο χρώμα τ'ης στάμπας, και πού έβαζε στ'η μέση δυο φορές, άπάνω και κάτω, χρωματιστά, τ'όν άριθμό τ'ης έκδοσης· στο μέρος όπου έβαζε ή κόλλα τ'όν άριθμό, φύλαγε και τις δυο στάμπες με τ'ο διάστημα πού τις ένωνε· ο άριθμός σήμαινε δ τι θέλεις, μάλιστα όταν εΐτανε κανένας με-

γάλος άριθμός, σήμαινε χρόνια πολλά, χρόνια έφτυχημένα, κι όταν εΐτανε ο άριθμός τρεις, σήμαινε τ'ην προστασία τ'ης Όλιας πού τ'ους πρόσεχε και τ'ους δυο, ή πού τ'ους πρόσεχε όλους, συμγμένη κι άφ'η με τ'ους δικούς της, όταν ο άριθμός ξεπερνούσε τ'ους τρεις ή τέσσερες, γιατί με κάθε φύλλο κ'λλάζανε κ' οί άριθμοί. Έτσι γελούσε ο πλίκος με τις θωρίες πού διάλεγε ο Αντρέας, με τ'όν τρόπο πού άράδιαζε τις στάμπες σαν τρίγωνο άνοιχτό στ'η δεξιά τ'ου πλίκου τ'η γωνία, τ'α πλεβρά του. Ίσα ιδίσα, κολλημένα στο πλίκωμα, δίχως δοντακι να προβάλη δ'ω από τ'η γραμμή, τ'ο ένα πλεβρό κατεβαστό, τ'άλλο άπανώπιαστο.

Γραμματοσημα χρειαζότανε κάμποσα ο Αντρέας, γιατί δ'έν είναι και να τ'α π'η γραμματα· καταντούσανε σωστά πακέττα, σωστά φορτώματα όπου έχωννε λογιά λογιά π'ραματάκια τιποτένια και σημαντικά, όπως όλα τ'α πράματα τ'ης άγάπης· εκεί έβλεπες τ'ο φιλό μουσελινί χαρτάκι όπου τ'ου φέρανε τυλιγμένο τ'ο σκασμένο του τ'ο βιλύδι, τ'ο σπάγγο πού έδινε τ'α νισταλμένα βιβλία τ'ου βιβλιοπώλη του, ένα σωρό ειδίσματα και θυμητάρια πού τ'α συναζε δ'ωθε κ'εθε, χίλια δυο πού ύπαρξη πού ζ'ιζανε, τ'ην ύπαρξη τ'ην καθημερινή, τ'ην ύπαρξη τ'ου Αντρέα, τ'η συνύπαρξη τους μαζί του και γύρο γύρο του, γιατί δ'έν πενούσε από τ'ην άβλή δίχως να τ'ης κόψη ένα κισσόφυλο, από τ'ην άλλεξη ένα κλαδάκι, δ'έν καθότανε στο τραπέζι· δίχως να τ'ης κρατήση τ'ην πρώτη ψίχα τ'ου ψωμιού του, δ'έν έπινε τ'όν καφέ του τ'ο πρωί δίχως να τ'ης άποσπάση από τ'όν τετράγωνο ένα μικρούτσικο γυαλιστερό κομματάκι ζαχαρη, μια σπιθα. Συλλογίστηκε κιάλας μια φορά να τ'ης σπιδίρη σε φακέλλο μεγάλο γαντζωτό και κάτι μαντίλια του, άλλη πορ'ά ως και τ'ο γελέκι του μ' ένα ζεβγαρι καλτσες τ'ης Μορίτας, να τ'α μπαλλώση όπως συνήθιζε σπιτι. Τυχτικά, μέσα στ'όν πλίκο, τ'ς άποθετε τ'ο πιο πολύτιμο άπ' όλα. Στ'η Γαλλία, τ'α ταιγαράκια πουλιούνται σε πακέττα, είκοσι ταιγαράκια τ'ο κάθε πακέττο. Άκόμη κι όταν παραγγέλλεις να σου φτειάσουνε π'ιτηδες σε κανένος λαθρεμποράκου, έπειδή κ' είναι μονοπουλείο, πάντα σε πακεττάκια σου τ'α τυλιζουνε. Τέτοια παραγγελε κι ο Αντρέας. Η Κατινούλα πάλε, από οικονομία, για να μην πάη άδικα χαμένος ο παρ'ας, στοχάστηκε να μαζώνη τ'α χαρτάκια τ'ων πακεττιών, να τ'α κάμη σκουπιστήρια για τ'ο ζουράφι τ'ου άφέντη, σαν ζουρίζοτανε. Τ'α ξεδιπλωνε, τ'α στρώννε, τ'α στοίβαζε σ' ένα σερετάκι και τ'α καμαρώνε. Προνόμιο δικό της, δικαίωμα της να τοίμαξη τ'α χαρτάκια. Σαν έφυγε για τ'ο Μπ..., τ'ου έφησε μάλιστα κάμποσα, λέγοντας τ'ου γλυκοπερ'όφανα·

—Κύριε, για τ'α χαρτάκια εγώ φροντίξα πάντα. Εΐτανε δουλειά μου». (Άκολουθεί!)

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

τ'ο γραφείο και στο βιβλιοπωλείο τ'ου Σακίτου (έδος Σταδίου, άντίκρυ στ'η Βουλή), πουλιούνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τ'ο ένα και 1,25 φρ. γρ. για τ'ο εξωτερικό, τ'ακόλουθα βιβλία: τ'ου ΦΥΧΑΡΗ «Τέμερα τ'ου Παννίου» — τ'ου ΠΑΛΑΗ «Ηλιας και Φεγγάρι» — τ'ου ΦΩΤΙΑΔΗ «Τ'ο γλωσσικό ζήτημα και ή Έκπαιδευτική μας άναγέννηση» — τ'ου ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «Ιστορία τ'ης Ρωμιοσύνης», «Μαζώχτρα και Βρουκόλακας» και «Νησιωτικές Ιστορίες» — τ'ου Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗ «Οί σκιές μου» — τ'ου ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «τ'ο Άνεχτίμητο» (δράμα) — τ'ου ΠΑΠΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία και Πατρίδα» — τ'ου ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τ'α Ηλιά και τ'α Κενούρια» — τ'ου Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Η μάχη» — τ'ου Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανά και πεθαμένα» και «Ο Άσπυτος» (δράματα) — τ'ου ΛΟΓΓΟΥ «Δάσος και Χλοή» (μεταφρ. Βουτιερ'ιδη) — τ'ου ΕΥΡΗΠΙΔΗ «Η Μήδεια» (μεταφρ. Περικλήτ'η) — τ'ου ΣΟΦΟΚΛΗ «Ο Αίγας» (μεταφρ. Ζήτ'ημου Σίδερτ'). Η ΙΑΙΑΔΑ μεταφρασμένη από τ'όν Άλεξ. Πάλλη δρ. 2 και φρ. γρ. 2 1/2 για τ'ο εξωτερικό.

Ο ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ τ'ης κ. Άλεξάντρης Παπαδόσκου, χροτοδεμένος, δρ. 1 1/2 και φρ. γρ. 2 για τ'ο εξωτερικό.

Τ'ου ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ «Ίαμβοι και Άνάπαιστοι» — «Τριστένη» — «Γραμματα» — «Άσάλευτη Ζωή», 6 δρ. άντις 12 πού πουλιούνται στα βιβλιοπωλεία. Για τις έπαρχίες τ,50 και για τ'ο εξωτερικό 1 φρ. γρ. δίχως άλλο έξοδο για τ'α ταχυδρομικά.

Τ'ου ΙΑΑ «Μικρούς και ήρώων αίμα.» δρ. 2. Τ'ου Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ Πλουτολογία (Δρ. 1) — Κριτική τ'ου άδουλου λογισμού τ'ου Κάντ (δρ. 1) — Τ'ο δασμολογικό ζήτημα στ'ην Άγγλία (λεφτά 50)